

Beredskapsutvalget
for finansiell infrastruktur
(BFI)

Årsrapport 2022

Forord

BFI er et beredskapsutvalg for finanssektoren. I en krisesituasjon skal BFI varsle og informere berørte aktører og myndigheter om hvilke problemer som har oppstått, hvilke konsekvenser problemene kan medføre og hvilke tiltak som settes i verk for å løse dem. Mandatet aktiveres ved store forstyrrelser i den finansielle infrastrukturen med bortfall av tjenester som fører til at større deler av befolkningen ikke får tilgang til nødvendige betalingsmidler, handel stopper opp og/eller finansiell stabilitet trues. Aktørene som opererer kritiske systemer og kritisk infrastruktur for finanssektoren i Norge er representert i BFI. Dette omfatter også myndighetene og institusjoner som har beslutningsansvar på tvers av bransjen.

Årsrapporten redegjør for BFIs mandat, sammensetning og arbeid i 2022.

Oslo 9. mars 2023

Olav Johannessen
Leder av BFI
Seksjonssjef
Seksjon for tilsyn med IT og betalingstjenester
Finanstilsynet

Sekretariatet for BFI
Finanstilsynet
Seksjon for tilsyn med IT og betalingstjenester
v/ Senior tilsynsrådgiver Åshild Johnsen
Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo
Tlf.: 99293046

1. Innledning

BFI ble opprettet gjennom vedtak i Norges Banks hovedstyre 11. oktober 2000 i forståelse med Finansdepartementet, Finanstilsynet og sentrale aktører i finansiell sektor. Norges Bank hadde ledelse og sekretariat for BFI fram til 31. mai 2010. Fra 1. juni 2010 ble ansvaret for ledelse og sekretariat overført til Finanstilsynet.

I henhold til mandatet har BFI to hovedoppgaver:

- (i) Komme frem til og koordinere tiltak for å forebygge og løse krisesituasjoner og andre situasjoner som kan resultere i store forstyrrelser i finansiell infrastruktur. I en krisesituasjon skal utvalget varsle og informere berørte aktører og myndigheter om hvilke problemer som har oppstått, hvilke konsekvenser problemene kan medføre og hvilke tiltak som settes i verk for å løse problemene.
- (ii) Forestå nødvendig koordinering av beredskapssaker innenfor finansiell sektor, herunder, på grunnlag av sivilt beredskapssystem, samordne utarbeidelse og iverksettelse av varslingsplaner og beredskapstiltak ved sikkerhetspolitiske kriser og krig.

BFI erstatter ikke den enkelte institusjons selvstendige ansvar for beredskap i egen virksomhet. Samlet besitter BFIs medlemmer en høy faglig kompetanse om finansiell infrastruktur. Ved hendelser skal BFI være bindeleddet mellom involverte aktører og myndighetene og sørge for nødvendig kommunikasjon og informasjon.

Mandatet for BFI følger i vedlegg 1.

BFI har etablert en rutine for å varsle, informere og koordinere tiltak ved hendelser og kriser i finansiell infrastruktur. Rutinen inneholder blant annet en fast agenda for møter i BFI i en krisesituasjon. I tillegg har BFI etablert varslingslister med kontaktopplysninger for alle som er med i utvalget. Varslingslisten oppdateres løpende og distribueres regelmessig til alle medlemmer, varamedlemmer og observatører i BFI.

2. Representasjon

BFI er sammensatt av representanter fra ulike myndighetsorganer og sentrale aktører som er brukere av og/eller har operativt ansvar for, finansiell infrastruktur. BFI har 21 faste medlemmer, 20 personlige varamedlemmer og 7 observatører. Faste medlemmer har møteplikt, men kan bli representert med sitt personlige varamedlem ved nødvendig møteforfall. Observatører har møterett.

Sammensetningen av utvalgets medlemmer og observatører gjenspeiler vurderinger av hvordan finansiell stabilitet kan bli påvirket av enkle eller sammensatte hendelser. Hvis BFI finner det nødvendig, vil utvalget også trekke på relevant kompetanse fra andre aktuelle aktører.

BFI fikk to nye medlemmer og tilhørende varamedlemmer i 2022. De nye medlemmene er BankID BankAxept som har ansvar for sentral finansiell infrastruktur, BankID og BankAxept, og Danske Bank som er av vesentlig betydning for bank- og betalingssystemet i Norge. I tillegg ble BFI utvidet med et medlem i sekretariatet og to varamedlemmer for Finanstilsynets faste medlemmer fra kommunikasjonsstab og fra verdipapirområdet. Også observatøren fra NSM fikk utnevnt et varamedlem. Det var videre utskiftning av to faste medlemmer, tre varamedlemmer og en observatør.

3. Utvalgets arbeid i 2022

BFI gjennomførte tre ordinære møter i 2022. I tillegg gjennomførte BFI tre ekstraordinære møter der foretakene oppsummerte status på beredskap og tiltak knyttet til Russlands angrep på Ukraina.

BFI gjennomførte *en* øvelse i egen regi og deltok i en felles øvelse for finanssektoren.

3.1 Hendelsesrapportering til BFI

På BFI-møtene gjennomgås:

- Hendelsesrapporter fra Finanstilsynet. Finanstilsynet gjør et hensiktsmessig uttrekk fra IKT-hendelsesrapporteringen til Finanstilsynet som grunnlag for rapportering av hendelser til BFI.
- Hendelsesrapportering fra bankenes felles avregningssystem, Norwegian Interbank Clearing System (NICS).
- Hendelsesrapportering fra Norges Banks oppgjørssystem (NBO).
- Nordic Financial CERTs (NFCERT) situasjons- og trusselrapporten for siste kvartal knyttet til cyberangrep mot finanssektoren.

Ingen av de rapporterte operasjonelle hendelsene i 2022 var av særlig lang varighet, men enkelte rammet tilgang til betalingstjenester samtidig i mange banker i perioder på to til fem timer. 16. mai 2022 oppsto det problemer med å betale med betalingskort i terminal i en rekke butikker og utsalgssteder fra kl. 12.02 til 13.39. Hendelsen fikk mye medieoppslag. Årsaken til hendelsen viste seg å være en konfigurasjonsendring utført samme dag, som førte til brudd i kommunikasjonen med terminaler med fast samband som ville si ca. femti prosent av betalingsterminalene. Offline-reserveløsning med signatur, herunder utvidet reserveløsning for dagligvarehandel, apotek og drivstoff, fungerte for de brukerstedene som hadde aktivert denne. Hendelsen avdekket imidlertid at

det var feil på en av terminaltypene som gjorde at reserveløsningen ikke fungerte og dessuten at mange utsalgssteder og butikker ikke hadde tatt i bruk reserveløsningen. Folk tydde raskt til kontanter, og enkelte minibanker gikk tomme. Andelen sikkerhetshendelser var den samme som året før. Sårbarheten i loggverktøyet Log4j, som ble avdekket i desember 2021, medførte et omfattende arbeid i foretakene for å avdekke om sårbarheten var blitt utnyttet. Fra 29. juni til 6. juli 2022 ble flere norske virksomheter utsatt for tjenestenektangrep, herunder enkelte finansforetak. Rammede virksomheter opplevde treghet og mindre driftsforstyrrelser, og enkelte nettsider var utilgjengelige i kortere perioder.

Samlet sett vurderes stabiliteten til betalingstjenestene og kunderettede tjenester å være tilfredsstillende i 2022.

Driften av bankenes felles avregningssystem for norske kroner (NICS) var ikke rammet av noen hendelser med alvorlig konsekvens i 2022.

Det var ingen hendelser som berørte selve oppgjørssystemet i Norges Bank i 2022. Det var flere hendelser med forsinket levering fra bankene til NICS og videre til NBO, og fra VPS til verdipapiroppjøret, som førte til at NBO utvidet sin åpningstid.

NFCERT rapporterte om et uendret situasjons- og trusselbilde for 2022, men at dette raskt kan endre seg. Tiltakene for å sikre soliditet og forsvarsevne er derfor langsiktige og pågår kontinuerlig.

3.2 Beredskapsarbeidet i BFI

Oppfølging av status og tiltak knyttet til situasjonen i Ukraina

BFI ble i 2022 innkalt til tre ekstraordinære møter i februar og mars hvor medlemmene redegjorde for status og tiltak knyttet til situasjonen i Ukraina. I tillegg var dette et agendapunkt på de ordinære møtene.

Oppfølging av funn fra BFI-øvelsen i 2021

BFI har i 2022 fulgt opp funnene fra øvelsen i regi av Eika Gruppen i 2021. Mindre arbeidsgrupper i BFI eller sekretariatet i BFI, har kartlagt problemstillinger avdekket under øvelsen, og funnene er blitt kvittert ut. Invitasjonen av BankID BankAxept AS og Danske Bank til å bli medlemmer i BFI, var som følge av funn etter øvelsen i 2021.

Deltagelse i felles øvelse for finanssektoren

Finanstilsynet deltok i 2022 i en felles øvelse for finanssektoren i regi av Norges Bank. Øvelsen benyttet en del av scenarioene som var planlagt til den nasjonale øvelsen Øvelse Digital 2020. BFI-møtene under øvelsen fungerte som en viktig koordinerende sentral for informasjon. Øvelsen avdekket imidlertid et behov for å definere og dokumentere koordineringen av kommunikasjon ved en krise i finanssektoren. Øvelsen viste også at det er viktig at BFI-møtene gjennomføres så effektivt som mulig da deltagerne i BFI ofte også har andre roller/oppgaver i en krisesituasjon.

BFI-øvelse i 2022 i regi av Nordea Bank ABP, filial Norge

I november gjennomførte BFI sin årlige øvelse som denne gangen var i regi av Nordea Bank Norge AB. Scenarioene trigget bred deltakelse og viktige diskusjoner, bl.a. om hva terskelen for å kalle inn til BFI skal være gitt ulike omstendigheter, informasjonsutveksling med BFI-sekretariatet, informasjonskoordinering under en pågående hendelse og bruk av predefinert mal for

situasjonsoppdateringer. Det ble også pekt på at oppmerksomheten mot verdipapirsektoren bør være større ved neste øvelse. Funn fra øvelsen vil bli fulgt opp gjennom BFIs videre arbeid.

3.3 Øvrige temaer BFI behandlet eller ble orientert om i 2022

Status TIBER-NO

Norges Bank orienterte om status på Norges Bank og Finanstilsynets samarbeid om å utarbeide og implementere et rammeverk for testing av cybersikkerhet i finansiell sektor (TIBER-NO).

Rammeverket var på høring i 2021, og en implementeringsveiledning for TIBER-NO ble publisert oktober 2021. I 2022 ble det i henhold til veilederen jobbet med å identifisere kritiske funksjoner i det norske bank- og betalingssystemet og ansvarlige for disse. TIBER-NO-forum ble etablert i 2022. Norges Bank etablerte et TIBER Cyber Team (TCT-NO) for koordinering og oppfølging av testingen. Det ble også i utarbeidet et eget mandat for TCT-NO. Det er etablert et nordisk TIBER-samarbeid, og retningslinjer for grensekryssende testing er etablert. Blant annet kan deltakelse i test av foretak med filialer i Norge eller grensekryssende testing bli aktuelt.

Utvidet kapasitet i reserveløsningen for kortbetalinger

Bits AS orienterte om status på utvidelse av kapasiteten i reserveløsningen for kortbetalinger. Forbedringene er gjennomført hos samfunnskritiske aktører i detaljhandelen tilknyttet kjeder med nasjonal eller regional utbredelse, som tilbydere av dagligvarer, medisin og drivstoff. Kravet til tilbydernes brukersteder er at sju døgns forventet omsetning skal kunne håndteres i reserveløsningen.

Varsling til BFI ved reelle hendelser med blick på tidligere arbeid i BFI med å definere en krise og på danske FSOR sin inndeling i eskaleringsnivåer

BFI-sekretariatet presenterte BFIs varslingsrutiner sett opp mot danske FSOR (finansielt sektorforum for operationel robusthet) sin inndeling i eskaleringsnivåer, og det ble besluttet at prosess- og rutinebeskrivelser for aktivering av BFI og når BFI er aktivert, skal gjennomgås. Arbeidet fortsetter i 2023.

NVE orienterte om hvordan endringene i kraftmarkedet påvirker kraftleveransene og om mulige konsekvenser for den finansielle infrastrukturen.

Finanstilsynet orienterte om hvordan endringene i kraftmarkedet påvirker kraftderivatmarkedet.

Finanstilsynet orienterte om aktiviteter knyttet til Digital Operational Resilience Act (DORA) og European Systemic Cyber Group (ESCG)/European Systemic Review Board (ESRB).

DNB presenterte årsrapporten for DNBS interbanksystem for 2021.

Bits AS¹ presenterte årsrapporten for NICS for 2021.

Norges Bank presenterte årsrapporten for NBO for 2021.

Norges Banks presenterte rapporten Finansiell infrastruktur 2022.

---

¹ Bits AS er bank- og finansnæringens infrastruktuerselskap og eies av Finans Norge.

Finanstilsynet presenterte ROS-analysen for 2022

Finanstilsynet presenterte hovedpunkter fra risiko- og sårbarhetsanalysen for 2022 (ROS-analysen) om finansnæringens bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Møteform for BFI

Basert på erfaringene fra pandemien, hvor BFI-møtene har vært gjennomført på Teams, har BFI besluttet at som hovedregel gjennomføres årlig *et* BFI-møte og BFI-øvelsen fysisk og *to* BFI-møter på Teams.

Vedlegg 1

Beredskapsutvalget for finansiell infrastruktur (BFI).

Mandat fastsatt av Norges Banks hovedstyre 11. oktober 2000 (oppdatert navneendring ved at Finanstilsynet overtok ledelse og sekretariat 1. juni 2010).

1. Beredskapsutvalg for finansiell infrastruktur har ansvaret for å komme frem til og koordinere tiltak for å forebygge og å løse krisesituasjoner og andre situasjoner som kan resultere i store forstyrrelser i den finansielle infrastruktur. Gjennomføringen av tiltakene vil baseres på at den enkelte deltaker har beslutningskompetanse på vegne av sin institusjon.
2. I en krisesituasjon skal utvalget varsle og informere berørte aktører og myndigheter om hvilke problemer som har oppstått, hvilke konsekvenser problemene kan medføre og hvilke tiltak som settes i verk for å løse problemene. Utvalget skal etablere nærmere rutiner for varsling, problemhåndtering og informasjonsformidling som skal gjelde i slike situasjoner.
3. Beredskapsutvalget skal forestå nødvendig koordinering av beredskapssaker innenfor finansiell sektor. Utvalget skal herunder, på grunnlag av Sivilt beredskapssystem, samordne utarbeidelse og iverksettelse av varslingsplaner og beredskapstiltak ved sikkerhetspolitiske kriser og krig.
4. Representasjonen i beredskapsutvalget skal tilpasses behovet for å løse den aktuelle krisesituasjon og samordne utarbeidelse av beredskapsplaner og iverksettelse av omleggingstiltak. Finanstilsynet skal ha ledelse og sekretariat for beredskapsutvalget og innkaller til møter i utvalget. Møter avholdes ved behov og minst to ganger hvert år. I tillegg til ordinære medlemmer og varamedlemmer fra myndighetsorganer og de sentrale aktørene i finansiell infrastruktur, kan utvalget knytte til seg observatører og kontaktpersoner fra andre aktører i finansiell infrastruktur, herunder representanter for telekommunikasjon og kraftforsyning.
5. Beredskapsutvalget erstatter ikke den enkelte institusjons selvstendige ansvar for beredskapen i egen virksomhet.
6. Mandatet for beredskapsutvalget fastsettes av Finanstilsynet i samråd med Finansdepartementet og sentrale aktører i finansiell infrastruktur.